

Articol de fond: „Impactul GDPR în serviciile de sănătate”

de Vlad Irimia, Senior Associate Voicu & Filipescu

Odată acceptată ideea că Regulamentul 2016/679 privind protecția datelor¹ (denumit în cele ce urmează „Regulamentul” sau „GDPR”) este pe deplin aplicabil nu doar diverselor entități juridice (inclusiv în cazul companiilor mici, cu un nivel destul de redus al activității), ci și în cazul persoanelor fizice care prelucrează date cu caracter personal, în cursul activității acestora, se poate pune problema implicațiilor specifice ale Regulamentului asupra activității desfășurată în domeniul medical.

În acest context, alinierea la cerințele GDPR impune o analiză detaliată a particularităților domeniului medical, luând în considerare, în mod special, prevederile legale aplicabile în această materie (inclusiv legislația specifică ce reglementează profesia de medic), pentru a răspunde, astfel, scopurilor adoptării Regulamentului.

Modificări legislative publicate în luna octombrie 2018

Practica Voicu & Filipescu acoperă toate domeniile de expertiză relevante pentru compania dumneavoastră. În această ediție vă sunt prezentate câteva modificări legislative recente în următoarele domenii:

- Bănci & Finanțe
- Protecția datelor cu caracter personal
- Dreptul muncii
- Energie
- Asigurări
- Litigii și arbitraje
- Achiziții publice

+ VF News

Articolul „Autoritatea de supraveghere din România (A.N.S.P.D.C.P.) începe presiunea pe conformarea la GDPR: publică spre consultare activitățile care necesită DPIA” de Marta Popa, Partener Senior Voicu & Filipescu publicat pe Bizlawyer. Dați [click aici](#) pentru a citi articolul.

Articolul „Insolvency and the Urgent Amendments Thereto” de Mariana Popa, Partener VF Insolvency publicat pe CEE Legal Matters. Dați [click aici](#) pentru a citi articolul.

Chambers and Partners Europe recomandă Voicu & Filipescu pentru activitatea avocaților săi în 2 arii de practică: fuziuni și achiziții, și societăți comerciale.

IFLR 1000, ediția 2019 recomandă Voicu & Filipescu pentru activitatea avocaților săi în 3 arii de practică: fuziuni și achiziții, financiar –bancar și dezvoltare de proiecte.

Legal500 EMEA ediția 2018

recomandă Voicu & Filipescu pentru activitatea avocaților săi în 7 arii de practică: drept comercial, societăți comerciale și fuziuni și achiziții, dreptul muncii, energie și resurse naturale, PPP și achiziții publice, imobiliare și construcții, restructurare și insolvență. Mugur Filipescu, Marta Popa, Roxana Negutu, Raluca Mihai și Mariana Popa sunt de asemenea recomandați de ghidul de prestigiu pentru activitatea lor.

¹ Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE.

articol de fond

Impactul GDPR în serviciile de sănătate

de Vlad Irimia, Senior Associate Voicu & Filipescu

Odată acceptată ideea că Regulamentul 2016/679 privind protecția datelor² (denumit în cele ce urmează „Regulamentul” sau „GDPR”) este pe deplin aplicabil nu doar diverselor entități juridice (inclusiv în cazul companiilor mici, cu un nivel destul de redus al activității), ci și în cazul persoanelor fizice care prelucrează date cu caracter personal, în cursul activității acestora, se poate pune problema implicațiilor specifice ale Regulamentului asupra activității desfășurată în domeniul medical.

În acest context, alinierea la cerințele GDPR impune o analiză detaliată a particularităților domeniului medical, luând în considerare, în mod special, prevederile legale aplicabile în această materie (inclusiv legislația specifică ce reglementează profesia de medic), pentru a răspunde, astfel, scopurilor adoptării Regulamentului.

Aspecte specifice

În afară de necesitățile generale de conformare cu prevederile GDPR – aspecte care nu sunt, însă, deloc de neglijat, luând în considerare diversele chestiuni relevante în contextul unei analize (cum ar fi: nivelul de activitate, fluxurile specifice de informații, tipul și nivelul relațiilor cu alte persoane, apartenența la un grup de societăți ori operațiunile complexe cu un impact asupra datelor cu caracter personal prelucrate) –, specificul domeniului medical poate aduce implicații suplimentare care trebuie adresate din perspectiva protecției datelor, în contextul particular al desfășurării unei activități reglementate și în care o parte semnificativă a informațiilor o reprezintă categoriile speciale de date cu caracter personal, în sensul GDPR.

La o primă vedere, s-ar putea aprecia că, la nivelul unui cabinet medical, cerințele Regulamentului pot fi mai ușor de implementat și observat, pe parcursul aplicării acestora; un principal argument ar putea fi acela că activitatea curentă din cadrul unui simplu cabinet medical presupune un flux și un nivel de informații mai puțin complicat, putând fi în mod lesne identificate principalele aspecte care trebuie aliniate cu cerințele GDPR.

În funcție însă de modalitatea specifică de organizare a cabinetului, în acord cu prevederile legale, și luând în considerare și relațiile stabilite de cabinetul medical cu diverșii săi parteneri – relații care vizează inclusiv furnizorii de servicii specifice (spre exemplu: furnizorii de servicii IT, furnizorii de servicii de contabilitate/ salarizare), precum și colaborările stabilite cu alte cabinete ori societăți/ clinici care activează în domeniul medical – pot apărea o serie de aspecte destul de complexe care pot îngreuna conformarea cu prevederile Regulamentului.

---

² Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE.

Potențiale aspecte de dificultate

Între altele, următoarele chestiuni specifice ar putea implica anumite dificultăți de analiză:

(a) Identificarea relațiilor cu partenerii

În afară de identificarea corectă a tuturor datelor cu caracter personal prelucrate, implementarea măsurilor cu caracter minimal privind protecția acestora, pregătirea și furnizarea, către persoanele vizate, a informațiilor necesare conform GDPR, ori asigurarea condițiilor pentru ca acestea să își poată exercita drepturile specifice, în practică, se poate dovedi destul de dificilă și analiza relațiilor stabilite cu diverși contractori, din prisma Regulamentului.

Întrucât identificarea unei relații de tip *operator – operator*, *operator – persoană împuternicită de operator* sau *operatori asociați* poate impune o serie de obligații specifice (conform Regulamentului), atât circumstanțele contractuale agreate cât și realitatea relațiilor dintre părți va fi definitorie pentru a putea stabili pașii specifici de urmat pentru asigurarea protecției datelor cu caracter personal.

În aceste condiții, orientările specifice adoptate de fostul *Articol 29 Grupul de Lucru pentru protecția datelor* privind conceptele de *operator* și *persoană împuternicită de operator* se pot dovedi extrem de utile în aprecierile ce urmează a fi făcute în acest sens, de la caz la caz.

În plus, acolo unde există, ar trebui luate în considerare și diversele instrucțiuni, orientări sau alte asemenea opinii având rol orientativ, adoptate de asociații profesionale, organe de reglementare specifice profesiei și/sau alte organisme active în domeniul sănătății, pentru mai multă claritate.

(b) Identificarea obligațiilor specifice în funcție de circumstanțele prelucrării

O altă posibilă chestiune care ar trebui adresată în mod corespunzător derivă din nivelul specific al datelor prelucrate în domeniul medical.

În mod particular, principiul minimizării datelor, prevăzut de GDPR, trebuie circumstanțiat în contextul desfășurării activității medicale, întrucât anumite date care, la prima vedere, ar putea fi considerate excesive, pot căpăta o relevanță deosebită, prelucrarea lor fiind necesară în scopul efectuării consultațiilor medicale și prescrierii recomandărilor/ tratamentelor specifice (cum ar fi: informații referitoare la obiceiuri alimentare ori legate de muncă sau alte aspecte personale).

Așadar, cadrul prelucrării unor informații ar trebui analizat în detaliu, de la caz la caz, luând în considerare atât contextul mai larg al serviciului medical prestat persoanei vizate, cât și necesitatea prelucrării unor anumite categorii de date ce pot căpăta o relevanță deosebită împreună cu diverse alte elemente referitoare la persoana vizată.

(c) Identificarea temeiurilor specifice ale prelucrării datelor

Acest aspect poate și el ridica anumite dificultăți, în contextul specific al prelucrării categoriilor de date cu caracter special ale pacienților.

În concret, cerințele specifice ale Regulamentului au un impact semnificativ asupra operațiunilor de prelucrare, ținând cont și că, istoric, prelucrarea datelor pacienților s-a realizat, în cele mai multe situații, în baza unui consimțământ implicit al acestora, aspect care va trebui însă analizat cu multă atenție (și chiar reconsiderat) din prisma GDPR.

Temeiurile prelucrării categoriilor de date cu caracter special vor trebui identificate atât prin raportare la prevederile art. 6 GDPR cât și prin raportare la dispozițiile art. 9 GDPR, luând în considerare, între altele, și scopul prelucrării (aspect care înlesnește identificarea corectă a temeiului operațiunii de prelucrare).

De asemenea, în contextul identificării temeiurilor prelucrării, vor trebui avute în vedere și adresate separat cerințele specifice din legislația medicală și normele privind protecția datelor, fiecare având un obiect propriu de reglementare.

Cu titlu de exemplu, pot exista situații în care datele cu caracter personal sunt prelucrate în baza unor cerințe legale sau a unor interese legitime, fiind totodată necesare în contextul obligațiilor legate de medicina muncii; în același timp, însă, din perspectiva legislației medicale, serviciul medical (și, implicit, prelucrarea datelor) poate fi efectuat în baza unui consimțământ informat al pacientului (diferit, ca și conținut și scop, de consimțământul ca temei al prelucrării în baza GDPR).

(d) Necesitatea unei evaluări a impactului asupra protecției datelor

Nu în ultimul rând, evaluarea impactului asupra protecției datelor (în limba engleză denumită *DPIA – data protection impact assessment*) reprezintă, de asemenea, un aspect sensibil care ar trebui analizat în contextul specific al activității desfășurate.

Această chestiune va trebui tratată pornind de la cerințele specifice ale Regulamentului (inclusiv prin raportare la considerentele relevante reținute în preambulul GDPR) și luând în considerare situațiile obligatorii definite la nivel național pentru realizarea unei astfel de evaluări a impactului (astfel cum au fost acestea detaliate în cuprinsul Deciziei ANSPDCP³ nr. 17/2018).

În particular, o relevanță deosebită o prezintă situațiile de prelucrare pe scară largă a datelor genetice și/sau de sănătate ale pacienților, ori situațiile de prelucrare pe scară largă a datelor angajaților (prin mijloace automate de monitorizare și/sau înregistrare sistematică a comportamentului), cazuri în care se impune efectuarea unei evaluări de impact, în mod corespunzător. În general, aspectul esențial în aceste situații îl reprezintă interpretarea și aplicarea conceptului de *scară largă*, chestiune care s-ar putea dovedi chiar mai problematică în cazul unui simplu cabinet medical, față de situația unei clinici private de sănătate.

3 ANSPDCP înseamnă Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal.

Concluzii

Caracterul foarte variat al datelor cu caracter personal prelucrate în mod uzual de persoanele care activează în domeniul medical, reglementările specifice din această materie precum și contextul particular al relațiilor stabilite atât cu persoanele vizate cât și cu diversele persoane implicate în procesele de prelucrare a datelor trebuie analizate în detaliu, pentru a identifica și adresa, în mod corespunzător, implicațiile acestor operațiuni, din perspectiva cerințelor Regulamentului, raportat și la realitățile efective ale activității medicale.

Eventualele materiale pregătite la nivelul diverselor asociații profesionale, organe de reglementare și/sau alte organisme active în domeniul medical se pot dovedi extrem de utile pentru a defini, cel puțin la nivel principal, unele recomandări de urmat de către cei care activează în acest domeniu. Cu titlu orientativ, pot fi luate în considerare inclusiv materiale pregătite de autoritățile naționale din domeniul protecției datelor cu caracter personal ori diverse orientări pregătite chiar la nivelul asociațiilor/ organelor profesionale, din alte state membre UE, care pot oferi recomandări destul de utile în contextul necesității de conformare cu cerințele GDPR.

bănci și finanțe - modificări legislative publicate în octombrie 2018

Regulamentul pentru modificarea și completarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 17/2012 privind unele condiții de creditare, cu modificările și completările ulterioare, a fost adoptat de către Consiliul de Administrație al BNR, pe data de 17 octombrie 2018.

Regulamentul prevede nivelul maxim al gradului de îndatorare care va fi de 40% din venitul net la creditele în lei și 20% la cele în valută. Gradul total de îndatorare se determină ca pondere a obligațiilor totale lunare de plată raportate la venitul net lunar.

De asemenea, rata maximă de îndatorare este majorată cu 5 puncte procentuale pentru creditele aferente achiziționării primei locuințe ce urmează a fi ocupată de debitor.

Modificările prevăzute de regulament se vor aplica atât instituțiilor bancare, cât și IFN, urmând să fie publicate în Monitorul Oficial și să intre în vigoare începând cu 1 ianuarie 2019.

Regulamentul nr. 5/2018 pentru modificarea și completarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 5/2013 privind cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 881 din 18 octombrie 2018.

Regulamentul introduce noțiunea de *agent bancar* și impune instituțiilor de credit să întocmească și să transmită Băncii Naționale a României – Direcția supraveghere o listă a agenților bancari, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a regulamentului. Pe baza listei agenții bancari sunt înscrși într-un registru ținut de Banca Națională a României care va fi actualizat permanent.

protecția datelor cu caracter personal - modificări legislative publicate în octombrie 2018

La data de 23 octombrie 2018 a fost publicată Decizia nr. 161/2018 privind aprobarea Procedurii de efectuare a investigațiilor de către Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal – ANSPDCP.

Conform Procedurii de efectuare a investigațiilor, acestea pot fi efectuate:

- a) **din oficiu:** la propunerea compartimentelor cu atribuții de control ale ANSPDCP; la propunerea președintelui sau vicepreședintelui ANSPDCP – printr-o rezoluție scrisă; la propunerea celorlalte compartimente din cadrul ANSPDCP; ca urmare a transmiterii notificărilor de încălcare a securității datelor cu caracter personal; pentru verificarea unor date și informații cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal, obținute de către ANSPDCP din alte surse decât cele care fac obiectul unor plângeri, inclusiv pe baza sesizărilor sau a informațiilor primite de la o altă autoritate de supraveghere sau de la o altă autoritate publică; sau în vederea cooperării internaționale, precum și cu celelalte autorități de supraveghere din statele membre, în domeniul protecției datelor cu caracter personal, inclusiv în cadrul operațiunilor comune și al acordării de asistență reciprocă;
- b) **sau în urma formulării unei plângeri** conform Procedurii de primire și soluționare a plângerilor, aprobată prin decizie a președintelui ANSPDCP.

Procedura stabilește modalitatea efectuării investigațiilor: investigații pe teren; investigații la sediul ANSPDCP; investigații în scris sau investigații la autoritățile/organismele publice.

Fiecare tip de investigație conține proceduri detaliate în privința modului de desfășurare a acesteia, drepturile și obligațiile entităților supuse controlului și modul de aplicare a sancțiunilor pentru încălcarea prevederilor ce reglementează protecția datelor.

Sancțiunile contravenționale principale aplicate de ANSPDCP sunt avertismentul și amenda.

Decizia nr. 161/2018 a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 892/23.10.2018 și a intrat în vigoare la data publicării ei în Monitorul Oficial.

La data de 31 octombrie 2018 a fost publicată Decizia nr. 174/2018 privind lista operațiunilor pentru care este obligatorie realizarea evaluării impactului asupra protecției datelor cu caracter personal.

Decizia nr. 174/2018 a Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal (ANSPDCP) stabilește cazurile când este obligatorie efectuarea evaluării impactului asupra protecției datelor cu caracter personal de către operatori, respectiv:

- a) prelucrarea datelor cu caracter personal în vederea realizării unei evaluări sistematice și cuprinzătoare a aspectelor personale referitoare la persoane fizice, care se bazează pe prelucrarea automată, inclusiv crearea de profiluri, și care stă la baza unor decizii care produc efecte juridice privind persoana fizică sau care o afectează în mod similar într-o măsură semnificativă;
- b) prelucrarea pe scară largă a datelor cu caracter personal privind originea rasială sau etnică, opiniile politice, confesiunea religioasă sau convingerile filozofice sau apartenența la sindicate, a datelor genetice, a datelor biometrice pentru identificarea unică a unei persoane fizice, a datelor privind sănătatea, viața sexuală sau orientarea sexuală ale unei persoane fizice sau a datelor cu caracter personal referitoare la condamnări penale și infracțiuni;
- c) prelucrarea datelor cu caracter personal având ca scop monitorizarea sistematică pe scară largă a unei zone accesibile publicului, cum ar fi supravegherea video în centre comerciale, stadioane, piețe, parcuri sau alte asemenea spații;
- d) prelucrarea pe scară largă a datelor cu caracter personal ale persoanelor vulnerabile, în special ale minorilor și ale angajaților, prin mijloace automate de monitorizare și/sau înregistrare sistematică a comportamentului, inclusiv în vederea desfășurării activităților de reclamă, marketing și publicitate;
- e) prelucrarea pe scară largă a datelor cu caracter personal prin utilizarea inovatoare sau implementarea unor tehnologii noi, în special în cazul în care operațiunile respective limitează capacitatea persoanelor vizate de a-și exercita drepturile, cum ar fi utilizarea tehnicilor de recunoaștere facială în vederea facilitării accesului în diferite spații;
- f) prelucrarea pe scară largă a datelor generate de dispozitive cu senzori care transmit date prin internet sau prin alte mijloace (aplicații „Internetul lucrurilor”, cum ar fi smart TV, vehicule conectate, contoare inteligente, jucării inteligente, orașe inteligente sau alte asemenea aplicații);
- g) prelucrarea pe scară largă și/sau sistematică a datelor de trafic și/sau de localizare a persoanelor fizice (cum ar fi monitorizarea prin Wi-Fi, prelucrarea datelor de localizare geografică a pasagerilor în transportul public sau alte

asemenea situații) atunci când prelucrarea nu este necesară pentru prestarea unui serviciu solicitat de persoana vizată.

Prin excepție de la cele enunțate supra, evaluarea impactului asupra protecției datelor nu este obligatorie atunci când prelucrarea efectuată în temeiul art. 6 alin. (1) lit. (c) sau (e) GDPR are un temei juridic în dreptul Uniunii sau în dreptul intern și deja s-a efectuat o evaluare a impactului asupra protecției datelor ca parte a unei evaluări generale a impactului în contextul adoptării actelor normative respective.

Decizia nr. 174/2018 a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 919/31.10.2018 și a intrat în vigoare la data publicării ei în Monitorul Oficial.

dreptul muncii - modificări legislative publicate în octombrie 2018

Ordinul Ministrului muncii și justiției sociale nr. 2.004/2018 privind aprobarea modelelor-cadru ale certificatului și contractului de internship, precum și al cererii pentru solicitarea primei de promovare a angajării a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 865 din data de 12 octombrie 2018, intrând în vigoare la aceeași dată.

Astfel, certificatul de internship prevede datele de identificare ale persoanei care a efectuat programul de internship și ale organizației-gazdă, numărul contractului de internship ce a fost încheiat, obiectul activității desfășurate, abilitățile/competențele dobândite, și de asemenea programul de lucru repartizat în numărul de ore/zi și ore/săptămână.

Printre prevederile obligatorii ale contractului de internship se regăsesc pe de-o parte *drepturile și obligațiile internului*, acesta având dreptul de a beneficia de asistența și coordonarea îndrumătorului desemnat de organizația-gazdă, dreptul de a beneficia de acces la informații care să îi permită consolidarea cunoștințelor și dezvoltarea abilităților, dar și obligația de a respecta sarcinile date de îndrumător, normele de confidențialitate și prevederile regulamentelor interne. Pe de altă parte, sunt prevăzute și *drepturile și obligațiile organizației-gazdă*, aceasta având la rândul său dreptul de a valorifica cunoștințele teoretice și practice ale internului în perioada programului de internship, dreptul de a exercita controlul asupra modului de desfășurare și de îndeplinire a activităților repartizate internului, dar și numeroase obligații, cum ar fi aceea de a asigura o dotare corespunzătoare – logistică, tehnică și tehnologică – necesară valorificării cunoștințelor teoretice ale internului și dezvoltării cunoștințelor practice. Prevederile contractului de internship se vor completa cu dispozițiile Legii nr. 176/2018 privind internshipul.

Anexa nr. 3 din Ordin prevede modelul cererii pentru solicitarea primei de promovare a angajării (prevăzută în art. 22 alin. (3) din Legea nr. 176/2018 privind internshipul). Această cerere conține, printre altele, datele de identificare ale angajatorului, angajatului, numărul și data Contractului individual de muncă încheiat între părți, la care se anexează copia contractului de internship înregistrat la Agenția Județeană pentru ocuparea Forței de Muncă, copia certificatului de internship, copia Contractului individual de muncă înregistrat în registrul general de evidență a salariaților și alte documente care fac dovada menținerii raporturilor de muncă pentru o perioadă neîntreruptă de cel puțin 24 de luni cu respectivul salariat.

energie - modificări legislative publicate în octombrie 2018

Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 177/2018 privind aprobarea Condițiilor-cadru pentru realizarea calendarului de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice la nivel național, a fost publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 866 din 12 octombrie 2018, aplicabil începând cu aceeași dată.

Actul normativ aprobă Condițiile-cadru pentru realizarea calendarului de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice la nivel național, prevăzute în anexa care face parte integrantă din Ordin.

Potrivit Ordinului, operatorii de distribuție a energiei electrice concesionari realizează analize cost-beneficiu pentru stabilirea planurilor de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice în zona de concesiune, defalcate anual, pentru perioada 2019-2028. Analizele cost-beneficiu trebuie să reflecte prin structura costurilor luate în considerare îndeplinirea funcționalităților obligatorii prevăzute în Ordin, precum și beneficiile obținute, inclusiv la clienții finali, după instalarea sistemelor.

Proiectele de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice care, ca urmare a analizelor cost-beneficiu, sunt eficiente din punct de vedere economic, se includ în planurile anuale de investiții, începând cu anul 2019, cu respectarea cadrului de reglementare în vigoare. Aceste proiecte trebuie să îndeplinească Condițiile-cadru pentru realizarea calendarului de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice la nivel național.

În baza analizelor cost-beneficiu, operatorii de distribuție a energiei electrice concesionari transmit la ANRE propunerile privind planurile de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice pentru perioada 2019-2028, în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a Ordinului. ANRE verifică propunerile respective și solicită, după caz, modificarea sau completarea planurilor de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă în conformitate cu prevederile Ordinului.

Legea nr. 240/2018 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 26/2018 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 314 din 10 aprilie 2018. Legea de aprobare a OUG nr. 26/2018 a fost publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 871 din 15 octombrie 2018 și este aplicabilă începând cu 18 octombrie 2018.

Actul normativ aprobă măsurile adoptate pentru siguranța alimentării cu energie electrică pentru perioada 15 aprilie 2018 - 30 iunie 2020 prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/2018, potrivit căreia pentru menținerea nivelului de siguranță a Sistemului Electroenergetic Național, Societatea Complexul Energetic Hunedoara - S.A. are obligația de a furniza servicii tehnologice de sistem către Operatorul de transport și sistem la o valoare a puterii electrice de cel puțin 400 MW, în condițiile reglementărilor emise de ANRE. Operatorul de transport și sistem va stabili capacitatea lunară corespunzătoare serviciilor tehnologice de sistem reprezentând rezervă terțiară lentă, din care o capacitate de 400 MW va fi alocată pentru Societatea Complexul Energetic Hunedoara - S.A. În cazul unor situații accidentale sau neprevăzute

în funcționarea grupurilor energetice din cadrul Complexului Energetic Hunedoara - S.A., care determină indisponibilitatea cu privire la realizarea serviciilor tehnologice de sistem, producătorul are obligația să anunțe Operatorul de transport și sistem conform prevederilor actelor normative în vigoare, iar acesta va achiziționa serviciile de sistem respective în regim concurențial.

Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 178/2018 pentru modificarea și completarea Regulamentului de organizare și funcționare a pieței de certificate verzi, aprobat prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 77/2017, a fost publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 901 din 26 octombrie 2018, fiind aplicabil începând cu 01 decembrie 2018.

Actul normativ prevede, printre altele, următoarele:

- (i) Redefinirea termenilor de "certificat verde anulat", "certificat verde blocat", "certificat verde blocat temporar", "certificat verde expirat", "certificat verde transferat", "certificat verde valabil", "certificat verde tranzacționat", "confirmare de tranzacție", "contract bilateral de certificate verzi", "piața contractelor bilaterale de certificate verzi", "preț negociat pe piața contractelor bilaterale de certificate verzi";
- (ii) Redefinirea PCV, în sensul că este o piață concurențială, separată de piața de energie electrică, unde se tranzacționează CV aferente E-SRE produse în centrale electrice care beneficiază sau care au beneficiat de sistemul de promovare prin CV instituit prin Lege;
- (iii) Redefinirea PCBCV, în sensul că aceasta este o piață compusă din piața centralizată anonimă la termen de certificate verzi și piața contractelor bilaterale de CV încheiate prin negociere directă între producătorii de energie electrică din surse regenerabile de energie care dețin grupuri/centrale electrice care beneficiază sau care au beneficiat de sistemul de promovare prin CV și dețin CV, cu puteri instalate de cel mult 3 MW pe producător, și furnizorii clienților finali de energie electrică;
- (iv) Faptul că participanții la PCV sunt:
  - producătorii de energie electrică din surse regenerabile de energie acreditați;
  - furnizorii de energie electrică care achiziționează energie electrică atât pentru consumul final al acestora, cât și în vederea vânzării către clienții finali din România;
  - furnizorii de energie electrică care achiziționează energie electrică produsă pe teritoriul României, în vederea vânzării către clienții finali/alți furnizori din afara teritoriului României, în statele cu care Guvernul României are semnate acorduri bilaterale în acest sens;
  - producătorii de energie electrică care utilizează energia electrică produsă pentru consum final propriu, altul decât consumul propriu tehnologic, cu excepția consumului final al prosumatorilor persoane fizice prevăzute la art. 14 alin. (6°) din Lege;

- producătorii de energie electrică care utilizează energia electrică produsă pentru alimentarea cu energie electrică a clienților racordați prin linii directe de centrala electrică.

asigurări - modificări legislative publicate în octombrie 2018

Legea nr. 236/2018 privind distribuția de asigurări a fost publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 853 din 08 octombrie 2018, act care a intrat în vigoare la 01 octombrie 2018.

Prezenta lege transpune prevederile Directivei (UE) 2016/97 a Parlamentului European și a Consiliului privind distribuția de asigurări (cunoscută sub denumirea prescurtată IDD - Insurance Distribution Directive), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L, nr. 26 din 2 februarie 2016. Abrogă Legea 32/2000 privind activitatea și supravegherea intermediarilor în asigurări și reasigurări, urmând ca Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF) să emită noi norme de aplicare, proiectul acestora fiind în prezent supus spre dezbateră publică.

Reglementează activitatea de distribuție a produselor de asigurare și reasigurare, inclusiv la nivel transfrontalier și prin canale de distribuție electronică, de către:

- (a) asiguratori,
- (b) intermediari principali (brokerii de asigurare, instituțiile de credit și firmele de investiții),
- (c) intermediari secundari (agenții, asistenții care acționează sub răspunderea societăților sau intermediarilor principali),
- (d) intermediari de asigurări auxiliare (distribuie numai produse de asigurare care sunt complementare unui bun sau serviciu oferit ca parte a activității sale profesionale principale) și
- (e) intermediarii secundari auxiliari excepțai (asigurarea oferă acoperire pentru (i) riscul de defectare, pierdere sau avariere a bunului ori riscul de nefolosire a serviciului; sau (ii) avarierea sau pierderea bagajelor ori alte riscuri legate de o călătorie rezervată prin prestator, și valoarea primei calculată pro-rata pe baza anuală, nu depășește 600 EUR sau, în cazul în care durata serviciului este mai mică sau egală cu 3 luni, valoarea primei nu depășește 200 EUR).

În termen de 120 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, instituțiile de credit și firmele de investiții care desfășoară în prezent activitate de bancassurance, respectiv au calitatea de asistenți în brokeraj, după caz, optează pentru desfășurarea activității de distribuție potrivit noilor prevederi legale (pot opta pentru calitatea de intermediar principal, cu avizul ASF, iar, în lipsa notificării în acest sens a ASF putând desfășura activitate de distribuție în calitate de intermediari secundari).

Dintre principalele elemente nou introduse, subliniem:

- noi cerințe de competență profesională și probitate morală aplicabile începând cu 23 februarie 2019;
- noi cerințe de conduită pentru a acționa în conformitate cu cele mai bune interese ale clienților;
- noi cerințe privind informarea pre-contractuală (incluzând furnizarea documentului de informare standardizat, denumit PID, conform prevederilor Regulamentul nr. 1469/2017, în cazul în care produsul este încadrat în clasele de asigurări generale);
- prevederi privind remunerarea intermediarilor;

- prevederi privind consultanța înainte de încheierea unui contract specific, obținerea de informații necesare evaluării cerințelor și necesităților clientului (demands and needs test - DNT), în funcție de complexitatea produsului de asigurare și tipul de client.
- prevederi speciale privind posibilitatea de a achiziționa separat diferitele componente ale unui pachet oferit (vânzarea combinată - cross-selling)
- prevederi privind cerințe de governanță internă a produsului și posibilitatea intermediarilor principali (brokerii, instituțiile de credit și firmele de investiții) de a crea produse de asigurare în asociație cu asigurătorii.

Proiectul de Norma ASF privind distribuția de asigurări prevede ca companiile de brokeraj în asigurări pot desfășura suplimentar activitatea de distribuție a (i) produselor de pensii, conform legislației aplicabile, (ii) a produselor de investiții de pe piața de capital în calitate de agenți delegați, conform legislației aplicabile; (iii) a produselor create de instituțiile de credit, instituțiile financiare nebancare, instituțiile de plată și instituțiile emitente de monedă electronică, conform legislației naționale aplicabile, cu autorizarea sau avizul ASF, după caz.

litigii și arbitraje - modificări legislative publicate în octombrie 2018

Decizia Curții Constituționale a României nr. 454/2018 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 37 [cu referire la art. 402 din Codul de procedură civilă] și pct. 58 [cu referire la art. 497 din Codul de procedură civilă], precum și art. III pct. 3 [cu referire la art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013] și pct. 4 [cu referire la art. XVIII1 din Legea nr. 2/2013] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 836 din 1 octombrie 2018 și este aplicabilă începând cu aceeași dată. Curtea a admis parțial obiecția de neconstituționalitate formulată și a constatat că art. III pct. 3 [cu referire la art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013] și pct. 4 [cu referire la art. XVIII1 din Legea nr. 2/2013] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative sunt neconstituționale.

În privința art. III pct. 4 din lege, Curtea a reținut că, din redactarea sa, se înțelege că "*data intrării în vigoare a prezentei legi*" se referă la legea supusă controlului de constituționalitate, astfel încât, de la această dată, competența de a soluționa recursurile în privința cererilor evaluabile în bani în valoare de până la/peste 200.000 lei se partajează între curțile de apel și Înalta Curte de Casație și Justiție. Aceasta se aplică hotărârilor susceptibile de recurs pronunțate de la data intrării în vigoare a legii supuse controlului de constituționalitate. Potrivit alineatului (1), această partajare a competenței vizează procesele pornite de la data intrării în vigoare a legii supuse controlului de constituționalitate, iar, potrivit alin. (2), aceasta se va aplica și proceselor începute în perioada cuprinsă între 15 februarie 2013 și data intrării în vigoare a legii supuse controlului de constituționalitate. Rezultă că partajarea de competență vizează hotărârile supuse recursului pronunțate ulterior intrării în vigoare a prezentei legi supuse controlului de constituționalitate, atât în procesele începute anterior, cât și ulterior intrării în vigoare a acesteia, nedispunând nimic cu privire la hotărârile supuse recursului pronunțate în perioada 20 iulie 2017 și data intrării în vigoare a prezentei legi. Prin urmare, s-ar înțelege că judecarea tuturor cererilor de recurs revine Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Curtea a constatat că, având în vedere faptul că cvasi-majoritatea cererilor evaluabile în bani vizează pretenții sub 1.000.000 lei, pentru a nu afecta caracterul echitabil al procedurilor judiciare prin supraaglomerarea și îngreunarea activității instanței supreme cu judecarea unor astfel de cereri și în lipsa altor mecanisme de surmontare a acestor dificultăți, legiuitorul a optat pentru o partajare de competență între curțile de apel și înalta Curte de Casație și Justiție. Însă, această soluție legislativă, prevăzută de legea criticată, vizează numai soluționarea recursurilor formulate în privința hotărârilor susceptibile a face obiectul acestora pronunțate ulterior intrării în vigoare a prezentei legi supuse controlului de constituționalitate, atât în procesele începute anterior, cât și ulterior intrării în vigoare a acesteia, urmând ca recursurile formulate în privința hotărârilor susceptibile a face obiectul acestora în urma Deciziei Curții

Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 în procesele începute după intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă să fie judecate de către Înalta Curte de Casație și Justiție. Curtea a constatat că art. III pct. 4 (cu referire la art. XVIII¹) din lege contravine art. 1 alin. (5) din Constituție, care consacră securitatea juridică a persoanei, concept care se definește ca un complex de garanții de natură sau cu valențe constituționale inerente statului de drept, în considerarea cărora legiuitorul are obligația constituțională de a asigura atât o stabilitate firească dreptului, cât și valorificarea în condiții optime a drepturilor și libertăților fundamentale.

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată în Cauza Hulpe și alții împotriva României (revizuire) din 2018 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 836 din 1 octombrie 2018 și este aplicabilă începând cu aceeași dată.

La originea cauzei se află cinci cereri îndreptate împotriva României, prin care patru resortisanți români și o societate comercială română au sesizat Curtea, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Reclamanții au pierdut în instanță procesele civile desfășurate în absența lor. Aceștia au fost înștiințați cu privire la procedură doar prin afișarea citațiilor pe o ușă sau pe poarta unui imobil ("*citarea prin afișare*"). CEDO a constatat că reclamanții nu au dovedit existența unei legături de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material pretins; prin urmare, a respins pretențiile cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material. Pe de altă parte, având în vedere toate circumstanțele prezentelor cauze, Curtea a admis că reclamanții trebuie să fi suferit un prejudiciu moral care nu poate fi compensat prin simpla constatare a unei încălcări, dispunând despăgubiri pentru prejudiciul moral. În plus, CEDO a observat că art. 509 alin. (10) din Codul de procedură civilă permite revizuirea procedurii interne în vederea remedierii încălcărilor constatate. Având în vedere natura capetelor de cerere formulate de reclamanți și motivele pentru care Curtea a constatat o încălcare a art. 6§1 din Convenție, Curtea a considerat că, în aceste cauze, cea mai adecvată formă de reparație ar fi redeschiderea în timp util a procedurii incriminate, la solicitarea reclamanților.

Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 17/2018 privind examinarea recursului în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava privind interpretarea dispozițiilor art. 129 alin. (2) pct. 2, art. 129 alin. (3), art. 130 alin. (2) și (3), art. 131, art. 136 alin. (1), art. 200 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în sensul de a stabili dacă necompetența materială procesuală a secției/completului specializat este o excepție de ordine publică sau privată a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 872 din 16 octombrie 2018 și este aplicabilă începând cu aceeași dată.

ÎCCJ a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava și, în consecință, a stabilit că în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 129 alin. (2) pct. 2, art. 129 alin. (3), art. 130 alin. (2) și (3), art. 131, art. 136 alin. (1), art. 200 alin. (2) din Codul de procedură civilă și ale art. 35 alin. (2) și art. 36 alin. (3) din Legea nr. 304/2004, necompetența materială procesuală a secției/completului specializat este de ordine publică. În argumentare s-a reținut că specializarea judecătorilor și secțiilor instanțelor nu este reglementată în Codul de procedură civilă, ci în Legea nr.

304/2004 privind organizarea judiciară, având caracter de ordine publică. Normele care reglementează competența materială procesuală (specializată) sunt în mod evident de ordine publică întrucât ocrotesc un interes public.

Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 15/2018 privind examinarea recursului în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție privind stabilirea instanței competente să soluționeze cererile formulate de condamnați în timpul executării pedepsei în situația în care, la momentul formulării acestora, persoana condamnată se află tranzitoriu în alt loc de deținere decât cel stabilit pentru executarea pedepsei, conform art. 11 alin. (5) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 885 din 22 octombrie 2018 și este aplicabilă începând cu aceeași dată. ÎCCJ a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință, a stabilit că instanța competentă să soluționeze cererile formulate de persoanele condamnate în cursul executării pedepsei este instanța în a cărei circumscripție se află locul de deținere la data formulării cererii, indiferent dacă locul de deținere este reprezentat de penitenciarul stabilit inițial sau de penitenciarul stabilit prin transferarea definitivă ori temporară a persoanei condamnate.

achiziții publice - modificări legislative publicate în octombrie 2018

Noi instrumente de lucru ANAP utilizate în activitatea de control ex-ante – Comunicat de presă publicat pe website-ul ANAP în data de 10 octombrie 2018.

Pentru a sprijini autoritățile contractante în procesul de achiziție, respectiv în elaborarea strategiei de contractare, a documentațiilor de atribuire, precum și în procesul de evaluare a ofertelor, Agenția Națională pentru Achiziții Publice a pus la dispoziția tuturor celor interesați următoarele instrumente de lucru utilizate în activitatea de control ex-ante:

- **Notificare cu privire la utilizarea acordului-cadru** – instrument de lucru ce clarifică aspectele referitoare la scopul, oportunitatea și contextul care justifică o utilizare adecvată a acestui instrument specific atribuirii contractelor;
- **Notificare cu privire la aspectele care trebuie avute în vedere în situația utilizării graficului de execuție drept cerință aferentă modului de întocmire a propunerii tehnice pentru contractele de lucrări** – instrument de lucru ce oferă informații necesare cu privire la condițiile în care se poate formula cerința în documentația de atribuire cu privire la prezentarea graficului de implementare a contractului, alături de aspectele ce trebuie avute în vedere de comisia de evaluare la stabilirea conformității propunerii tehnice și acordarea punctajului tehnic, în cazul în care sunt utilizați factori de evaluare care urmăresc departajarea ofertelor în funcție de modul în care este planificată execuția/realizarea contractului). Raționamentele prezentate se aplică și în cazul contractelor de servicii care au ca obiect prestații intelectuale și pentru care au fost stabiliți factori de evaluare de tipul celor exemplificați prin Instrucțiunea ANAP nr. 1/2017.

Cele două notificări menționate mai sus pot fi consultate pe site-ul ANAP la secțiunea **Documente Utile/Notificări** sau accesând următoarele link-uri:

<http://anap.gov.ro/web/notificare-cu-privire-la-utilizarea-acordului-cadru/>

<http://anap.gov.ro/web/notificare-cu-privire-la-necesitatea-utilizarii-graficului-gantt-pentru-contractele-de-lucrari/>

Ordinul Președintelui Agenției Naționale pentru Achiziții Publice nr. 1.581/2018 privind aprobarea formularelor standard ale proceselor-verbale intermediare de evaluare aferente procedurilor de atribuire a contractelor/acordurilor-cadru de achiziție publică, a contractelor/acordurilor-cadru sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 885 din data de 22 octombrie 2018, intrând în vigoare la aceeași dată.

Prin acest Ordin se aprobă formularele standard ale proceselor-verbale intermediare de evaluare, precum și formularul de raport al procedurii, aferente procedurilor de atribuire a contractelor/acordurilor-cadru de achiziție publică/sectorială și a contractelor de concesiune lucrări și concesiune de servicii pe care autoritățile/entitățile contractante le utilizează la finalizarea fazelor procesului de evaluare a ofertelor/candidaturilor, după cum urmează:

- (i) Proces-verbal privind evaluarea garanției de participare, a informațiilor din DUAE și a documentelor care îl însoțesc, precum și îndeplinirea cerințelor de calificare, prevăzut în anexa nr. 1 la Ordin;
- (ii) Raport intermediar al etapei privind selecția candidaților, prevăzut în anexa 2 la Ordin;
- (iii) Proces-verbal privind evaluarea conformității propunerilor tehnice cu prevederile caietului de sarcini și, după caz, cu factorii de evaluare, prevăzut în anexa nr. 3;
- (iv) Proces-verbal privind evaluarea propunerilor financiare, inclusiv verificarea conformității acestora cu propunerile tehnice, prevăzut în anexa nr. 4 la Ordin;
- (v) Și, de asemenea raportul procedurii, prevăzut în anexa nr. 5.

La finalul fiecărei faze a procesului de evaluare, autoritățile/entitățile contractante completează formularul standard de proces-verbal corespunzător, respectiv raportul procedurii, prevăzut în anexele la prezentul Ordin, și introduc în Sistemul electronic de achiziții publice rezultatul fazei de evaluare în cauză.

În cazul în care, procedura de atribuire este supusă procesului de control ex ante exercitat de ANAP în conformitate cu dispozițiile art. 5 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 98/2017, autoritatea/entitatea contractantă are obligația de a transmite ANAP procesele-verbale și raportul procedurii în vederea obținerii avizului conform, drept condiție prealabilă pentru introducerea în SEAP a rezultatului fazei de evaluare în cauză și trecerea la faza următoare de evaluare/finalizarea procedurii de atribuire.

Aceste formulare standard, se aplică doar pentru *procedurile de atribuire a căror dată-limită stabilită pentru depunerea ofertelor/candidaturilor este stabilită după data intrării în vigoare a ordinului.*

Pentru mai multe detalii în legătură acest material, vă rugăm nu ezitați să ne contactați.

